

YHTEYDENPITO SIJAISHUOLLOSSA NUORTEN ETÄ- TYÖPAJAN RAPORTTI

8.4.2020 Johanna Liukkonen, Milja Kaijanen, Mira Nurmi &
Onni Westlund, Pesäpuu ry

SISÄLTÖ:

Tämän raportin sisältö on kerätty 4.4.2020 pidetystä etätyöpajasta, joka järjestettiin Zoomin kautta noin 13-29-vuotiaille lastensuojelun sijaishuollossa asuneille ja asuville nuorille.

Raportin sisällysluettelo:

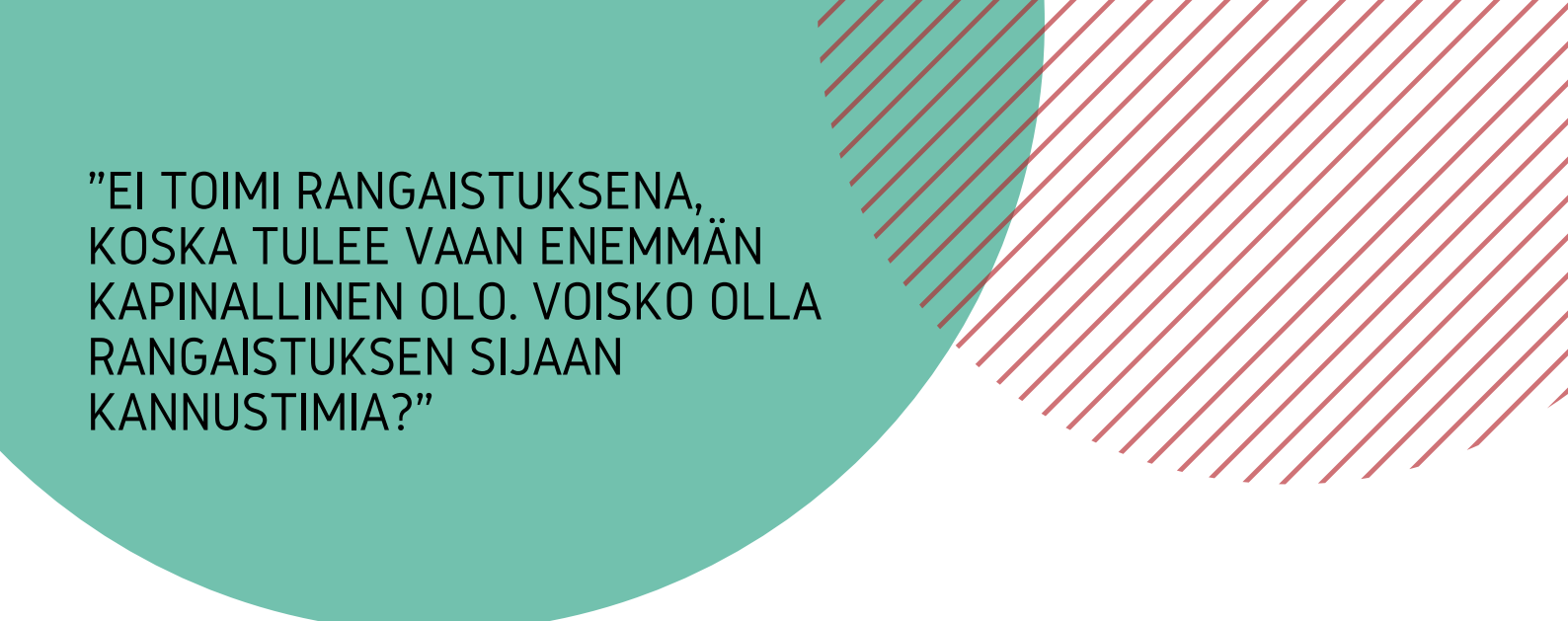
1. Yhteenveto
2. Minkälaiset tekijät vaikuttavat siihen, että yhteydenpito ja/tai yhteydenpidon rajoittaminen on onnistunut? Millaisia hyviä kokemuksia asiasta on?
3. Minkälaiset tekijät vaikuttavat siihen, että yhteydenpito ja/tai yhteydenpidon rajoittaminen on epäonnistunut? Millaisia huonoja kokemuksia asiasta on?
4. Parhaalla mahdollisella tavalla onnistunut yhteydenpito?
5. Eri ihmisten roolit yhteydenpidossa ja yhteydenpidon rajoittamiseen liittyvissä asioissa?
6. Miten etätyöpaja toteutettiin?
7. Nuorten palaute etätyöpajasta

YHTEENVETO:

Lauantaina 4.4. klo 11-16 kokoontui 26 nuorta ja nuorta aikuista Zoomin ääreen keskustelemaan läheisistä ihmisistä, yhteydenpidosta ja yhteydenpidon rajoittamisesta. Kaikilla osallistuvilla oli tällä hetkellä tai on aiemmin ollut jonkinlaista kosketusta lastensuojeluun. Osa asui yhä edelleen sijaisperheessä tai nuorisokodissa. Osa oli jälkihuollon piirissä tällä hetkellä. Nuoret olivat eri puolilta Suomea, eri-ikäisiä (n. 13-29-vuotiaita) ja erilaisissa elämäntilanteissa. Erilaisuudesta huolimatta (tai ehkä juuri siitä(kin) johtuen) keskustelu oli antoisaa, hedelmällistä ja näin etäyhteyden kauttakkin vaikutti syntyvän se sama vertaisuuden ja ”tiedän ja ymmärrän mistä puhut” -kokemus, kuin kasvokkaisissa kohtaamisissakin.

Kun kartoitetaan lapsen ja nuoren lähiverkostoa ja läheisiä ihmisiä, miksi niin usein kartoittaminen keskittyy vain perheen tai sukulaisten selvittämiseen. Miksi niin usein unohdetaan, kuinka läheinen ihminen voi merkitä meille jokaiselle täysin erilaisia asioita? Miten tärkeää olisikaan huomioida biologisten perheenjäsenien ja sukulaisten lisäksi esimerkiksi kummit, kaverit, isä-/äitipuoli sekä samassa sijaishuoltopaikassa asuvat lapset ja nuoret. Niin kuin eräs nuori hyvin kiteytti, ”ei niinkään väliä mikä suhde näihin ihmisiin (verisuhde/tms) vaan läheisten ihmisten seurassa tulee rakkaudellinen tunne.” Voisiko meistä jokainen tämän viisaan ajatuksen jatkossa muistaa, kun lasten ja nuorten kanssa keskustelemme läheisistä ihmisistä? Voisimmeko muun ohessa myös kysyä, että keitä ovat ne ihmiset keiden seurassa sinulla tulee rakkaudellinen tunne?

”Ei niinkään väliä mikä suhde
näihin ihmisiin
(verisuhde/tms) vaan
läheisten ihmisten seurassa
tulee rakkaudellinen tunne.”

”EI TOIMI RANGAISTUKSENA, KOSKA TULEE VAAN ENEMMÄN KAPINALLINEN OLO. VOISKO OLLA RANGAISTUKSEN SIJAAN KANNUSTIMIA?”

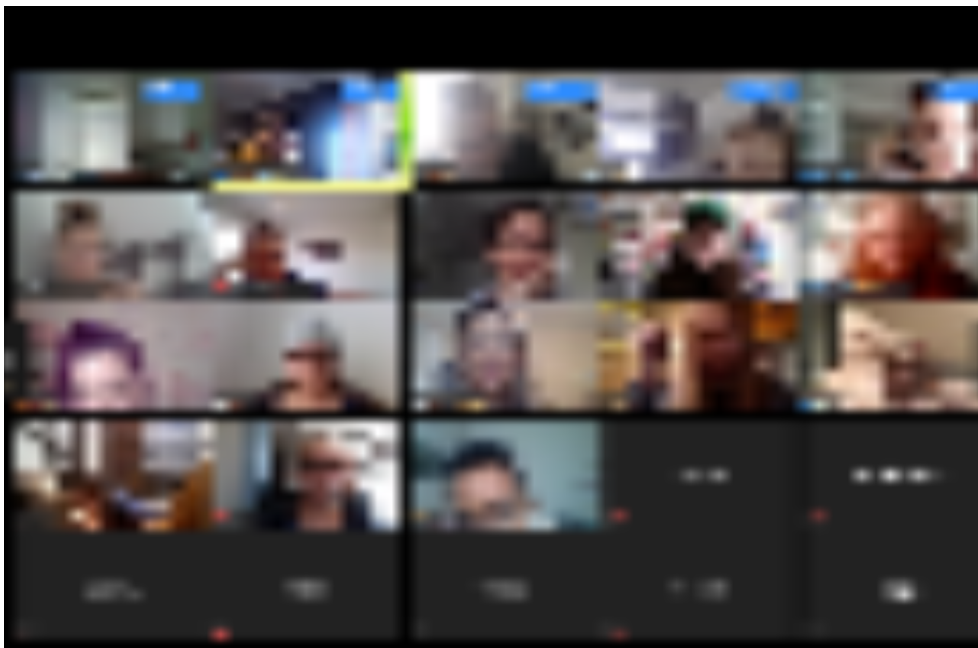
Yhteydenpito ja yhteydenpidon rajoittaminen herättivät myös vilkasta keskustelua. Toisaalta ymmärrettiin, että esimerkiksi yhteydenpidon rajoitus tehdään aina lapsen tai nuoren turvaksi. Toisaalta taas nähtiin sen tuottavan myös paljon negatiivista lapsen tai nuoren elämään, esim. masennusta, ahdistusta, ulkopuolisuuden tunnetta, syrjään jäämistä ja luonnollisesti myös ärsytystä, jos yhteydenpitoa on rajoitettu vastoin nuoren tahtoa ja hänellä ei ole mahdollisuutta pitää yhteyttä kavereihin. Nuoren kokemuksista ja näkemyksistä kävi hyvin ilmi se, että yhteydenpidon rajoittaminen koettiin ajoittain myös rangaistuksena. ”Ei toimi rangaistuksena, koska tulee vaan enemmän kapinallinen olo. Voisko olla rangaistuksen sijaan kannustimia?” Tätä taustaa vasten voi miettiä sitä, kuinka hyvin lapselle tai nuorelle on kerrottu yhteydenpidon rajoittamisen syyt ja millä tavalla päätöstä perustellaan. Nuoret myös kokivat, että aikuiset eivät ymmärrä nuoren kokemaa ahdistusta yhteydenpidon rajoittamisesta, jos se tehdään vastoin nuoren omaa tahtoa. ”Varsinkin nykypäivänä tosi rankka rajoitus, koska jää kaikesta paitsi ja ei oo mitään sosiaalista elämää.” Tunnetila voi olla todella ahdistunut, kun lapsi ja nuori ei pääse tapamaan esimerkiksi omia vanhempiaan nyt koronatilanteessa. Saattaa olla, että laitoksessa ja / tai sijaisperheessä on riskiryhmään kuuluvia, joten tapaamisten peruminen on toki myös ymmärrettävää. Nuoret kuitenkin toivat ilmi sitä, että asiaa ei ole välttämättä käsitelty heidän kanssaan riittävästi eikä aina heidän kokemuksensa ja pettymyksensä tule riittävällä tavalla kuulluksi.

Joskus taas yhteydenpidon rajoittaminen voi olla iso helpotus, kun on koettu myös sitä, että yhteyttä on täytynyt väkisin ylläpitää. Joskus se on ollut oma toive, joskus taas työntekijöiden näkemys siitä, että yhteydenpito ei ole syystä tai toisesta turvallista lapselle tai nuorelle. Eräs nuori kertoi kokemuksenaan eri ihmisistä, että ”jos liittyy ristiriitaisia tunteita, ei halua olla välttämättä yhteydessä” ja toinen nuori kuvasi, kuinka ”väkinäinen yhteydenpito mitä nuori ei halua tuntuu pahalle.” Kumpikin ajatus liittyi keskusteluun siitä, kuinka joko sosiaalityöntekijä ja/tai sijaishuoltopaikan aikuiset ovat velvoittaneet tai jopa painostaneet ja pakottaneet yhteydenpitoon sellaisen ihmisen kanssa, johon itse ei eri syitten takia ole halunnut pitää yhteyttä.

"EI SAISI OLLA TYÖNTEKIJÄSTÄ KIINNI, MITEN OMA HYVINVOINTI MENEE JA OIKEUDET TOIMII"

Tärkeintä nuorten mielestä kuitenkin aina on se, että niin kuin muutkin lapsen ja nuoren elämään vaikuttavat asiat, myös yhteydenpito ja sen mahdollinen rajoittaminen tai siihen kannustaminen perusteltaisiin mahdollisimman perusteellisesti. Monella oli tullut kokemus siitä, että syitä ja perusteluja ei oltu täysin ymmärretty kuin ehkä vasta aikuisena, mutta ei välttämättä silloinkaan. Joskus yhteydenpidon rajoittamiseen on sisältynyt myös uhkailua tai sitä on käytetty rangaistuksena jostakin. Nuoret luonnollisesti myös kapinoivat yhteydenpidon rajoituksia vastaan esimerkiksi hankkimalla salapuhelimia itselleen. Jokaisen lapsen ja nuoren tilanne on yksilöllinen. Olisi tärkeää selvittää ja tietää ne syyt, miksi lapsi tai nuori haluaa tai ei halua pitää yhteyttä johonkin ihmiseen. Tässäkin asiassa toivomme, että kuullaan tämä nuoren viisas ajatus ja jokainen aikuinen jatkossa miettii, että "tuleeko yhteydenpidon hyvät ja huonot puolet arvioiduksi yhdessä?"

Koskettavaa oli jälleen kerran huomata se, kuinka monen nuoren kohdalla sekä yhteydenpitoon, yhteydenpidon rajoittamiseen niin kuin muihin asioihin liittyen suurin vaikutus oli sosiaalityöntekijällä. "Ei saisi olla työntekijästä kiinni, miten oma hyvinvointi menee ja oikeudet toimii", nuoret totesivat. Tähän lauseeseen on helppo yhtyä.

NUORTEN KOKEMUKSIA & AJATUKSIA

1. Minkälaiset tekijät vaikuttavat siihen, että yhteydenpito ja/tai yhteydenpidon rajoittaminen on nuoren mielestä onnistunutta?

Millaisia hyviä kokemuksia nuorilla on asiasta?

- Kerrotaan rajoittamisen syistä ja rajoittaminen on perusteltua, myös keskustellaan esim siitä minkälaiset ihmissuhteet tukevat ja mitkä ei
- Myös läheisille pitää kertoa miksi ypr, että tieto ois molemminpuolista
- Ypr ei saisi olla automaatio vaan joka kerta pitää olla perusteltua käyttää ja perustellaan sitä nuorelle/läheisille
- Tukea ja kannustusta vanhemmilta
- Sain biologisen isän takaisin elämään. Aikuistumisen myötä pitänyt enemmän yhteyttä isään
- Yhteydenpidon rajoitus helpottanut omaa oloa.
- Kotilomat sai viettää siskon luona jos ei halunnut mennä vanhemmille
- Kulttuurilliset syyt huomioitiin mm. kuukausikoosteissa
- Kun pääsin pitkäaikaiseen sijoitukseen sain pitää vanhempiini yhteyttä
- Pystyy juttelemaan sisarusten kanssa sillon, ku halua.
- Hyvä kokemus on sellainen, kun ei halunnu pitää vanhempaan yhteyttä niin ei ollut pakko. Sossu sanoi, ettei oo pakko ja ilmoitti vanhemmalle, etten halua. Sai olla rauhassa ja vaihettiin puhelinnumeroa. En oo viiteen vuoteen ollut yhteydessä.
- Ei oo pakotettu pitää iskään yhteyttä.
- Että kuunnellaan. Kaikki kuuntelee lapsen/nuoren toiveita.
- Ei tehdä selän takana tai vasten tahtoa.
- Ollaan avoimia ja kerrotaan syyt ja kauan se rajoitus kestää.
- Kuullaan mielipide.
- Ei ole pakotettu yhteydenottoon, mutta tuotu ilmi, että saa pitää yhteyttä jos haluaa.
- Laitosohjaajat kuuntelivat, kun nuoret toivoivat, että saisivat käyttää nettiä jos maksavat sen itse ja osoittavat, että eivät tee netissä mitään tyhmää. Oli kiva, että kuuntelivat.

NUORTEN KOKEMUKSIA & AJATUKSIA

1. Minkälaiset tekijät vaikuttavat siihen, että yhteydenpito ja/tai yhteydenpidon rajoittaminen on nuoren mielestä onnistunutta?

Millaisia hyviä kokemuksia nuorilla on asiasta?

- Oma puhelin on tärkeä, jos tulee tilanteita, voi olla yhteydessä kehen haluaa ja siihen keneltä saisi tukea, kun laitoksen puhelimella soittaminen voi kieltää?
- Hyvät perustelut
- Sai pitää niin paljon kuin yhteyttä kuin halusi ystäviin, sitä ei rajoitettu
- Hyviä kokemuksia siitä, että on kuunneltu miten itse haluaa pitää yhteyttä
- Toiseen paikkaan sijoitettuun sisarukseen yhteydenpitoa on tuettu.
- Sijoituspaikan puhelimella on saanut soittaa, ei tule itselle kuluja.
- Kotilomille on päässyt jollekin läheiselle ihmisille, kun ei ole voinut tai halunnut mennä biologisten vanhempien luokse.
- Yhteydenpito kotipaikkakunnalla asuviin kavereihin ja läheisiin on onnistunut, vaikka on asunut toisaalla.
- Kaverit on saanut tulla yökylään sijoituspaikkaan.
- Sisarusien sijaishuoltopaikkojen välinen yhteistyö toiminut ja he ovat päässeet vierailemaan toistensa luona.
- Joustavuus, on itse pystynyt vaikuttamaan käytöksellään ja asioita on katsottu tilanteen mukaan yksilöllisesti.
- Saa käyttää puhelinta
- On rajoitettu yhteydenpitoa nuoren omasta aloitteesta
- On koettu hyväksi puhelimen pois ottaminen yöksi, jotta se ei häiritsisi unta.
- Yhteydenpidon rajoittaminen on perusteltu hyvin.

”Hyvät perustelut”

NUORTEN KOKEMUKSIA & AJATUKSIA

2. Minkälaiset tekijät vaikuttavat siihen, että yhteydenpito ja/tai yhteydenpidon rajoittaminen on epäonnistunut? Millaisia huonoja kokemuksia on asiasta?

- On vaikuttanut, että on istunut kiinni laitosajoilla kun ei saanut pitää yhteyttä – välit ihmissuhteet huononi ja ihmiset eivät olleet enää niin lähellä. Oma olo – ei saanut turvaa -> Pelko, ahdistus, onko läheisillä kaikki hyvin, ovatko hengissä kun ei oo saanut pitkään aikaan soittaa
- Yhteydenpitoa äitiin rajoitettiin isä sanomisten vuoksi eikä se tuntunut oikealta rajoittaa,
- Puheluita kuunneltiin ja se tuntui väärältä ja epäreilulta eikä kerrottu miksi/ei ole muistikuvaa että olisi kerrottu. Äidin kanssa edelleen huonot välit, koska ei saatu pidettyä yhteyttä.
- Kun yhteydenpitoa rajoitettiin, isä hommasi puhelimia salaa käytettäväksi ja puhelut ja viestit olivat ajoittain ahdistavia eikä niistä voinut kertoa kellekään, koska siitä olisi seurannut rangaistuksia ja lisää huonoa oloa.”
- Salapuhelimet
- Seuraukset ihmissuhteisiin niin että ne muuttuvat huonommiksi kun ei olla yhteydessä
- Jos ei kerrota miksi rajoituksia on tehty
- Jos ei ymmärretä, että miten ihmiset on tärkeitä ja tukevia
- Rajoitukset ajavat enemmän vielä näiden ihmisten armoille, jos ei esim kerrota syitä -> Hatkareissu läheisen luo
- Riittämättömät tai huonosti perustellut syyt.
- Rajoitukset turhia, sossu ei uskonut kun halusi rajoittaa yhteydenpitoa äitiin.
- Rajoitteet aiheutti kiusaamista yläasteella
- Perustelut ”laki” kielellä/ nuori ei ymmärrä
- Seuraamuksia asioista mitä ei ole tehnyt
- Pakotettiin ottamaan vanhempiin yhteyttä vaikka ei halunnut/pystynyt
- Pääsääntöisesti hyvät välit ihmisiin, ei oo rajoitettu kun asuin viimeiset 5v sijaisperheessä, aikaisemmin 8v laitoksessa ja silloin oli varapuhelin, että voi pitää äitiin yhteyttä, kun muuten rajoitettiin paljon.

NUORTEN KOKEMUKSIA & AJATUKSIA

2. Minkälaiset tekijät vaikuttavat siihen, että yhteydenpito ja/tai yhteydenpidon rajoittaminen on epäonnistunut? Millaisia huonoja kokemuksia on asiasta?

- On joskus ollut huono kokemus, kun ei kerrottu syytä miksi rajoitettiin, muutaman kerran rajoitettu.
- Salapuhelin joutunut olla käytössä. Se on yleistä, että on salapuhelin.
- Huono kokemus on ollut se, että äiti on ollut yhteydessä vaikka ite ei oo halunnut. On onneks saanu ite vaikuttaa, ku on sanonu sijaisvanhemmille, ettei halua olla yhteydessä.
- Jos ei saa ite vaikuttaa asiaan.
- Se, että uhkaillaan lomien perumisella, kun ei suostunu menemään mummulle: käytetään rangaistuksena.
- Jos ei kerrota syytä rajoittamiselle.
- Jos puhelin oli otettu pois, jäi helposti jälkeen koulusta. Jäi ulkopuolelle ja kaveriporukkin vaihtui kun ei päässyt yhteyksiin.
- Kun luokkalaiset huomasivat, että en käytä somea, luokkakaverit luulivat, että se on rangaistus, että olen tehnyt niin pahoja asioita, että puhelin piti ottaa pois. Eivät tajunneet, että se on normi, vaan leimasivat.
- Sillä on uhkailtu tai käytetty palkintona, "jos viikko menee hyvin, (koulukäynti sujuu) kotilomat onnistuvat" ilman, että oli mitään varsinaista tai painavaa syytä niitä perua.
- Ei saanut käyttää puhelinta ollenkaan, oli monta varapuhelinta.
- Rajoitettu kaikkia, vaikka ei olisi itsellä ongelmia puhelimen kanssa otettu kaikilta puhelin pois koska joillain ongelmia.
- Kenen vastuulla on pitää yhteyttä? Ei ole tuettu tarpeeksi
- Laitosten välinen epätasalaaisuus
- Jos on uhkailtu tai käytetty rangaistuksena. Huonot perustelut, jos nuori ei tiedä miksi.
- Kavereihin yhteydenpito kielletty.
- Häpeä, kun ei ole ollut puhelinta käytössä esim. koulussa.
- Puhelut ja kotilomat kielletty, kun on jäänyt kiinni päihteiden käytöstä.
- Puhelin on otettu liian aikaisin illalla pois.
- Ohjaaja ei kuljeta läheisten luo, koska ei huvita.

NUORTEN KOKEMUKSIA & AJATUKSIA

2. Minkälaiset tekijät vaikuttavat siihen, että yhteydenpito ja/tai yhteydenpidon rajoittaminen on epäonnistunut? Millaisia huonoja kokemuksia on asiasta?

- Vastakkaisen sukupuolen kohdalla eri säännöt esim. yöpymisissä. Tuntuu epätasa-arvoiselta ja heteronormatiiviselta.
- Kavereiden kanssa hengailu sijoituspaikassa kielletty hiljaisuuden jälkeen (klo 21.00). Ulkona kavereita on saanut nähdä kello 21-23 välillä. Tämä on tuntunut turvattomalta ja järjen vastaiselta.
- Sijaishuoltopaikka on rajannut kavereiden yöpymiset yhteen kertaan kuukaudessa.
- Julkisilla kulkuneuvoilla kavereiden luo menemistä rajattu säästösyistä.
- Kavereiden tärkeyttä ei ole ymmärretty.
- Mielivaltaisuus ja perusteettomuus tai perusteluja ei ole selitetty nuorelle itselleen.
- Rangaistuksellisuus ja kohtuuttomuus.
- Ei koeta, että rajoitukset tehtäisiin nuoren omaksi parhaaksi.

NUORTEN KOKEMUKSIA & AJATUKSIA

3. Parhaalla mahdollisella tavalla onnistunut yhteydenpito?

- Huomioidaan kaikkien osapuolten mielipiteet.
- Saa itse määritellä kuinka paljon ja miten pitää yhteyttä?
- Molemmille osapuolille paras mahdollinen tapa (esim. sosiaalinen media)
- Lapsen etua ja mielipidettä ajatellen ja kuunnellen.
- Se, että saa ees yhteyttä.
- Saa vaikuttaa siihen ja saa itse valita, kehen pitää yhteyttä.
- Kannustetaan olemaan yhteydessä niihin, keihin lapsi itse haluaa.
- Kannustetaan monennäköisiin suhteisiin: esim. parisuhteeseen.
- Tukeminen, turvallisten keinojen kertominen.
- Jos on ypr, niin saisi kuitenkin tiettyihin ihmisiin pitää yhteyttä, ettei tuu hulluksi.
- On mahdollistettu välineet, joilla pitää yhteyttä. Puhelin, tietokone tai joku videoyhteys varsinkin nyt tässä korona-tilanteessa on tärkeä. Veturoinnissa huomannut, että oma nuori on tykännyt videopuheluista, kun näkee kenelle puhuu. Kuljetukset ja kulkuneuvot.
- Sosiaalityöntekijä kuuntelee nuorta, jos nuori haluaa, että yhteydenpidon rajoittamista tehdään. Jos vanhempi vainoaa nuorta, on sossun velvollisuus suojata lasta ja kuunnella, mitä tämä toivoo ja miksi.
- Sosiaalityöntekijä näkee käsitteen ”läheinen” laajemmin kuin huoltaja; tunteellinen taso tärkeä, jos huoltajan läsnäolo tuottaa vain ahdistusta ei hän välttämättä ole läheinen. Myös, jos on läheisempi vanhemman kanssa, jolla ei ole huoltajuutta, sossu näkee myös tässä käsitteen ”huoltaja”-läpi. Jos ei-huoltaja vanhempi tuottaa positiivisia tunteita nuorelle, on sossun tehtävä puolustaa suhdetta nuoren toiveen mukaan.

”Lapsen etua ja mielipidettä ajatellen ja kuunnellen.”

NUORTEN KOKEMUKSIA & AJATUKSIA

3. Parhaalla mahdollisella tavalla onnistunut yhteydenpito?

- Kaiken kaikkiaan sosiaalityöntekijä huomioi ja selvittää koko ajan nuoren näkemyksiä.
- Sijaishuoltopaikan aikuiset joustavat yhteydenpidon suhteen
- Kun esim. vihainen vanhempi tulee raivoamaan, jos yhteydenpitoa on rajoitettu, sijaishuoltopaikan aikuiset suojaavat nuorta eivätkä päästä vanhempaa nuoren lähelle tai nuoren nähdä ikävää tilannetta, ja rauhoittavat myös vanhempaa (nuorta ei lohduta jo poliisi hakee vanhemman pois).
- Jos nuori on vaikka toisesta kulttuurista, sijaishuoltopaikan aikuiset tutustuvat nuoren kulttuuriin, jotta osaa toimia oikein suhteessa vieraaseen kulttuuriin.
- Nuori itse saa vaikuttaa.
- Ei pakoteta pitämään yhteyttä, jos ei halua.
- Tuetaan kulkemista maksamalla matkakulut.
- Nuoren kanssa keskusteltu miksi (perusteltua).
- Tehdään nuoren parhaaksi, ei ole rangaistus.

NUORTEN KOKEMUKSIA & AJATUKSIA

SOSIAALITYÖNTEKIJÄ

4. Eri ihmisten roolit yhteydenpidossa ja yhteydenpidon rajoittamiseen liittyvissä asioissa:

- Perustelee päätökset nuorelle ja nuorten läheisille, tekee päätökset kirjallisena, asiallisesti ja selkeästi että ei jää tulkinnanvaraa
- Sosiaalityöntekijä kertoo päätöksestä sijaisvanhemmille ja valvoo niiden noudattamista
- Silloin kun yhteydenpito ei aja lapsen etua, esim mulle soitti äiti humalassa, rajoitetaan yhteydenpitoa eli sillä turvataan lapsen turvallisuus ja oikeus turvaan
- Keskustelisi nuoren kanssa mitä mieltä nuori on itse
- Juttelee lapsen kanssa, kysyy mielipiteen, kannustaa mutta ei painosta yhteydenpitoon.
- Jos lapsi ei halua pitää yhteyttä niin selvittää syyn.
- Organisoii yhteydenpidon, tekee siihen suunnitelman.
- Kartoittaa läheisverkoston aidosti nuoren näkökulmasta
- Kannustaa yhteydenpitoon, ja taistelee sen puolesta. Jos esim. isä ei halua, että lapsi on yhteydessä äitiin, sossun tehtävä on puolustaa nuorten toivetta.
- Tarkastaa esim. 1/kk perheen tilanteen, tavoitteet ja prosessin. Johtaa prosessia eli pitäisi myös organisoida se, miten suhdetta vanhempiin rakennetaan.
- Voisi tehdä enemmän perhetyötä eikä vain tehdä paperityötä.
- Tapaa sekä nuorta että perheen jäseniä yhdessä ja yksin! Nuoret eivät ehkä uskalla puhua, jos vanhempi kuulee.
- Ottaa kulttuuriset erot huomioon prosessin suunnittelussa.
- Kuulee nuorten toiveen, myös sen, jos ei halua olla yhteydessä.
- Jos on esim. kulttuurieroja, sossu voi ottaa huomioon kuukausiraportoinnissa mitä niihin laittaa, jos joidenkin asioiden vanhempien tietoon saattamisella on vahingollisia seurauksia nuorelle. Kuuntelee siis nuorta myös siitä, mitä tietoa välitetään ja kenelle, ja miksi nuori näin toivoo.

NUORTEN KOKEMUKSIA & AJATUKSIA

SOSIAALITYÖNTEKIJÄ

4. Eri ihmisten roolit yhteydenpidossa ja yhteydenpidon rajoittamiseen liittyvissä asioissa:

- Kuuntelee lasta/nuorta ja antaa mahdollisuuden vaikuttaa.
- Kyselee millaista yhteydenpitoa nuori haluaa.
- Tukee yhteydenpidossa.
- On tavoitettavissa esim. WhatsAppissa matalalla kynnyksellä.
- Varaa riittävästi aikaa tapaamisille.
- Kahvilassa ja syömässä käynti nuorille kiva juttu tapaamisten yhteydessä.
- Avustaa läheisten matkakuluissa.
- Keskustellaan miksi yhteydenpitoa rajoitetaan
- Tekee rajoituspäätöksen
- Kunnioittaa nuoren päätöstä rajata yhteydenpitoa.

NUORTEN KOKEMUKSIA & AJATUKSIA

SIJAISHUOLTOPAIKAN AIKUISET

4. Eri ihmisten roolit yhteydenpidossa ja yhteydenpidon rajoittamiseen liittyvissä asioissa:

- Tietää ketä rajoitukset koskee ja on perehtynyt nuorten asioihin
- Sijaisvanhemmat noudattaa annettuja ohjeistuksia
- Keskustelee nuoren kanssa rajoituksista ja perustelee nuorelle
- Noudatetaan rajoituksia, mitä sossu antaa eikä esimerkiksi oteta puhelinta pitemmäksi aikaa. Ei myöskään sovita sossun selän takana omia sopimuksia jotka voi olla vaaraksi nuoren kasvulle ja kehitykselle
- Kannustaa, on perillä nuorten läheisistä ihmisistä, on avoin.
- Lähtöasenteeksi/ kohdaksi kyllä ei:n sijaan.
- Kysyy nuorelta ketkä on hänelle läheisiä ihmisiä.
- Ottaa huomioon nuorten yksilölliset tarpeet
- Katsoo, että lapsella turvallinen yhteys johonkin aikuiseen
- Keskustelee nuoren kanssa suhteista vanhempiin (ei tarvitse olla terapeutti!)
- On vierellä ja tukee vaikeissa asioissa yhteydenpitoon liittyen
- Ennakkoluulottomuus
- Kuljettaa tapaamisiin tarvittaessa.
- Kertoo biovanhemmille nuoren kuulumisista, jos nuori ei itse halua olla yhteydessä heihin.
- Kuuntelee
- Ei rangaista yhteydenpidon rajoittamisella.
- Ilmoittaa läheisille, jos yhteydenpitoa tarvitsee rajata, jotta nuoren itse ei tarvitse joutua selittelemään asiaa.
- Ei painosta pitämään yhteyttä kehenkään.

”Kuuntelee”

NUORTEN KOKEMUKSIA & AJATUKSIA

LÄHEISET IHMISET / MUUT

4. Eri ihmisten roolit yhteydenpidossa ja yhteydenpidon rajoittamiseen liittyvissä asioissa:

- Noudattaa ohjeistuksia, ei syyllistä nuorta, yhteydenpito (jos ei ole kokonaan rajoitettu) on molemminpuolista eikä pommittelua? Ei yritä salaisia sopimuksia jne.
- Ymmärtävät ja saavat tiedon rajoituksesta ja rajoituksen perusteista.
- On oltava oikeus siihen, että pitää yhteyttä silloin kun haluaa
- Voi olla väkivaltaista yhteydenpitoa, pitää olla oikeus turvalliseen yhteydenpitoon, ja siihen ettei ole pakko pitää yhteyttä
- Ovat tukena
- Mikäli läheisten kanssa ei halua olla tekemisissä, antavat tilan ja ajan nuorelle
- Kunnioittavat nuorta
- Ovat nuoren vierellä ja tukena erilaisissa tilanteissa, eivät häviä pois
- Ottavat yhteyttä aloitteellisesti, ettei nuoren tarvitse aina olla itse yhteydessä ensin
- Molemmin puolinen vuorovaikutus, ei vain toisen vastuulla pitää yhteyttä.
- Ymmärtää, jos yhteydenpitoa rajoitetaan.
- Sovitut ajankohdat yhteydenpidolle
- Tulee käymään nuoren luona sijoituspaikassa.
- Kunnioittaa nuoren tahtoa.
- On ymmärtäväisiä
- Selittää nuorelle miksi tahtoo rajoittaa yhteydenpitoa, jos se tulee heidän aloitteestaan.
- Käy avointa keskustelua nuoren kanssa..

”Kunnioittaa nuoren tahtoa.”

NUORTEN KOKEMUKSIA & AJATUKSIA

NUORI

4. Eri ihmisten roolit yhteydenpidossa ja yhteydenpidon rajoittamiseen liittyvissä asioissa:

- Noudattaa ohjeistuksia
- Ymmärtää rajoittamisen syyt
- Kieltäytyy salapuhelimista yms.
- Oppii tekemään aloitteita itse
- Sanoittaa omalla tavallaan sille, jolle pystyy, että miten itse kokee haluavansa pitää yhteyttä ja kehen haluaa pitää yhteyttä tai kehen ei halua pitää yhteyttä
- Tekee myös itse duunia, sitähan yhteydenpito on, vastavuoroista. Kohtelee muita kuten itse toivoisit sinua kohdeltavan
- Voi valittaa yhteydenpidon rajoittamispäätöksestä.
- Pitäisi jotenkin pohtia sitä, miten tukea nuoria kun täyttävät 18 ja yhteydenpitoa ei kukaan rajoita (muu kuin nuori itse) ja toki jo sitä enne pitäisi sitä käsitellä, että tällaista voi olla edessä ja miten voi rajoittaa jne jne

MITEN ETÄTYÖPAJA TOTEUTETTIIN

Etätyöpaja toteutettiin Zoomissa, joka on etätyöskentelyn mahdollistava verkkotyökalu. Verrattuna muihin olemassa oleviin samankaltaisiin palveluihin Zoomissa esim. pienryhmätyöskentely ja puheenvuorojen jakaminen ovat huomattavasti ketterämmin toteutettavissa olemassa olevien ominaisuuksien avulla. Ennen etätyöpajaa tunnistettiin myös Zoomin saama kritiikki tietosuojaan liittyvissä asioissa, niihin reagoitiin ja toimittiin tietosuojasetusten edellyttämällä tavalla.

Itse työskentely noudatti hyvin pitkälle kaikille Pesäpuun toiminnassa aikaisemmin mukana olleille ihmiselle tuttua kaavaa ja niitä periaatteita, joita esim. Nuorten foorumeissa on pidetty tärkeinä (<https://pesapuu.fi/toiminta/lapset-ja-nuoret-kehittajina/nuoret/>).

Työskentely aloitettiin, pienen alkusäädön jälkeen (tälle on hyvä varata aikaa), yhteisesti kaikkien osallistujien kesken. Loimme yhdessä työpajalle yhteiset pelisäännöt ja virittäydyimme teemaan. Sen jälkeen työpajassa työskenneltiin välillä pienemmissä ryhmissä, jonka jälkeen palattiin taas koko porukan yhteiseen pohdintaan. Eri pituisia taukoja pidettiin noin tunnin välein, että keskittyminen työskentelyyn ei herpaantuisi.

Meille kaikessa toiminnassa on ollut tärkeää, että tarjoamme nuorille vähintään ruokaa osallistumisen yhteydessä. Tästä periaatteesta ei luovuttu tälläkään kertaa vaan ruoka järjestettiin nuorille etänä erilaisia kuljetuspalveluita hyödyntäen tai mikäli näitä palveluita ei ollut saatavilla, nuoret kävivät ostamassa ruokaa ja herkkuja meidän piikkiin. Kuvia näistä herkuista löytyy tämänkin raportin sivuilta.

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

NUORTEN PALAUTE ETÄTYÖPAJASTA

Etätyöpaja oli meille uusi tapa työskennellä nuorten kanssa ja se toteutettiin suhteellisen nopealla aikataululla. Ennen etätyöpajan järjestämistä kyselimme muutamilta nuorilta, miltä se kuulostaa ajatuksena, ja saimme heiltä vahvistuksen siitä, että etätyöpaja on järkevää toteuttaa.

Palautteen kerääminen on aina tärkeää mutta aina uuden äärellä se jännittää hieman tavanomaista enemmän. Pyysimme palautetta kaikilta etätyöpajaan osallistuneilta nuorilta ja saimme vastauksia yhteensä 18:lta osallistujalta (/24, 2 osallistujaa oli poistunut paikalta hieman aikaisemmin).

Pyysimme palautteessa nuoria arvioimaan seuraavia väittämiä asteikolla 1-4 (1=täysin eri mieltä, 4=täysin samaa mieltä): Etätyöpaja oli mielestäni onnistunut, etätyöpajan järjestelyt olivat toimivia, sain etätyöpajasta uusia näkökulmia ja ajatuksia yhteydenpitoon liittyen ja etätyöpaja oli kiva mahdollisuus olla mukana kehittämis- ja vaikuttamistyössä. Kaikkien väittämien vastauksien mediaaniksi tuli neljä ja keski-arvot vaihtelivat 3,4-3,9 välillä. Näiden vastausten pohjalta voidaan todeta jonkinasteisella varmuudella, että etätyöpaja oli osallistujien mielestä onnistunut.

Avoimista vastauksista saimme nuorilta arvokasta tietoa siitä, missä he näkivät kehittämisen paikkoja. Tulevaisuudessa kiinnitämme huomiota mm. siihen, että ohjeistus tekniikasta lähetetään etukäteen, koitetaan säätää vähemmän ja kiinnitetään huomioita työskentelyn ohjeistusten selkeyteen.

Avoimet vastaukset vahvistivat myös näkemystä siitä, että etätyöpaja oli nuorten mielestä onnistunut ja mielekäs lisä päivään. Yksi nuori sen kiteytti: "Kiitos kaikille!<3 Oli ihanaa jakaa ajatuksia teijän kaa, voimaannutti tosi paljon! :) Me selvittääm myös tästä korona hässäkästä yhdessä!<3"